

O‘RTA TA’LIM SIFATI MONITORINGI BO‘YICHA MAKTAB MARKAZINI YARATISH METODIKASI

Bekturdiyev Aybek Elmuratovich

*Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari
universiteti Nukus filiali “Axborot xavfsizligi” kafedra assistenti*

Annotatsiya: ushbu maqolada o‘rta ta’lim sifati monitoringi bo‘yicha maktab markazini yaratish masalalari ko‘rib chiqiladi va o‘rta ta’lim maktablarining ta’lim sifatini monitoring qilish orqali yaxshilash va maqbul shart-sharoitlarni yaratish imkonini beradi.

Аннотация: в данной статье рассматриваются вопросы создания школьного центра мониторинга качества среднего образования, что позволит улучшить и создать оптимальные условия посредством мониторинга качества образования в средних учебных заведениях.

Abstract: this article examines the issues of creating a school center for monitoring the quality of secondary education and provides an opportunity to improve and create optimal conditions through monitoring the quality of education in secondary schools.

Kalit so‘zlar: o‘rta ta’lim, ta’lim sifatini boshqarish, monitoring, maktab, o‘qituvchi, o‘quvchi.

Ключевые слова: среднее образование, управление качеством образования, мониторинг, школа, учитель, ученик.

Key words: secondary education, quality management, monitoring, school, teacher, student.

Jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichi ta’lim sohasida prinsipial jihatdan yangi ustuvor vazifalarning paydo bo‘lishi bilan tavsiflanadi va ularning eng muhimi ta’lim sifatini oshirishdir. Bu inson kapitali sifatiga alohida talablar qo‘yadi va ularning takomillashuvi ta’lim sifatini oshirish orqali amalga oshiriladi. Ta’lim siyosatining asosiy maqsadlaridan biri bo‘lgan umumiy ta’lim sifatini oshirish uchun shart-sharoitlar yaratish zarur, bunga erishish maktab va uni boshqarishning ta’lim faoliyati mazmunini tizimli o‘zgartirishni talab qiladi. Hozirgi vaqtda maktablarda ta’lim sifati monitoringini tashkil etish va boshqarish bo‘yicha mavjud yondashuvlar o‘quv jarayoni sifatini ta’minlash tizimining alohida tarkibiy elementlarini ob’ektiv baholash imkonini beradi. Shu bilan birga, ta’lim maktablarida ta’lim sifatining tizimli monitoringini yaratish muammosi ko‘rsatkichlar majmui bilan belgilanadi:

- o‘quv faoliyatini loyihalash sifati;
- o‘quv jarayonining sifati;

- pedagogik shart-sharoitlar sifati va ta’lim jarayonini resurslar bilan ta’minlash;
- tadqiqot faoliyati sifati;
- inson taraqqiyotini boshqarish sifati;
- ta’lim natijalarining sifati.

Muammoga yo’naltirilgan tahlil ta’lim maktabida ta’lim sifatini aniqlash uchun quyidagilar zarurligini aniqlashga imkon beradi:

- ta’lim sifatini baholash mezonlari va ko’rsatkichlari;
- ta’lim maktablarida ta’lim sifatini baholash bo’yicha nazorat-o’lchov materiallari;
- pedagogik jamoaning ta’lim sifati masalasini o’rganish bo’yicha olib borayotgan ishlari ta’lim jarayonining takomillashtirilishi lozim bo’lgan yo’nalishlari va elementlarini ko’rish imkonini beradi;
- bu boradagi ishlarni tizimli yo’lga qo’yish.

Maktab ta’lim sifati monitoringi markazining tashkil etilishi ta’lim maktabida ta’lim sifati monitoringining sifat jihatidan yangi modelini barqaror rivojlantirish mexanizmini yaratish, ijtimoiy va ta’limni ta’minlash imkonini beradi. Ta’lim sifatini boshqarish tizimini tizimli tashkil etishni nazarda tutadi va uning muvaffaqiyatini ta’minlaydigan eng muhim psixologik-pedagogik shart-sharoitlarni belgilaydi.

Ta’lim sifatini boshqarish - bu ta’lim tizimi, uning ijtimoiy va pedagogik faoliyati parametrlarining maksimal darajada mos kelishiga erishish uchun ta’lim jarayoniga va u bilan bog’liq boshqa asosiy, boshqaruv va yordamchi jarayonlar majmuasiga tizimli, muvofiqlashtirilgan ta’siri belgilangan va taklif qilingan talablar, normalar, standartlar va taxminlar bilan natijalar.

Monitoring - bu ta’lim tizimining yoki uning alohida elementlarining holati to’g’risidagi ma’lumotlarni yig’ish, qayta ishlash, saqlash, tarqatish tizimi, maqsadli kuzatish, doimiy monitoring va mavjud axborot manbalari, shuningdek, maxsus tashkil etilgan tadqiqot va o’lchovlar asosida holatni tashxislash. Ta’lim sifatini monitoring qilish ta’lim sifatining asosiy tarkibiy qismlari dinamikasini, shu jumladan asosiy va boshqaruv jarayonlari sifatini, ta’lim jarayoni ishtirokchilarining sifatini, ta’lim mazmuni sifatini, boshlang’ich, asosiy va o’rta (to’liq) umumiy ta’lim dasturlari.

Ta’lim sifati monitoringi markazini ishlab chiqishda quyidagi baholash ko’rsatkichlari asos qilib olingan:

- o’quvchilarning asosiy ta’lim dasturlari bo’yicha tayyorgarlik darajasi;
- o’quvchilarning bilim darajasi;
- o’quvchilar musobaqalarida qatnashish darajasi;
- o’quvchilarning sog’lig’i va aqliy rivojlanishining holati;
- o’qituvchilarning kasbiy o’sishi.

O‘quvchilarning shaxsiy faoliyati ko‘rsatkichlari (tayyorlash, ta‘lim, rivojlanish, jismoniy va ruhiy salomatlikni saqlash) bilan bir qatorda o‘quv jarayonini tashkil etish, ta‘lim maktabi faoliyati va rivojlanishining tizimli ko‘rsatkichlari qo‘llaniladi:

- ta‘lim jarayonini tashkil etish va rivojlantirish;
- maktabda ta‘lim jarayonini, turli xil ta‘lim shakllarini boshqarish;
- o‘qituvchilarning kasbiy ta‘limi (o‘qituvchilarning malakasini oshirish);
- o‘qituvchilarning kasbiy tanlovlarda ishtirok etishi;
- kadrlar tayyorlash va boshqaruvni axborotlashtirish darajasi;
- o‘qituvchilarning innovatsion texnologiyalar bo‘yicha malakasi

ko‘rsatkichlari.

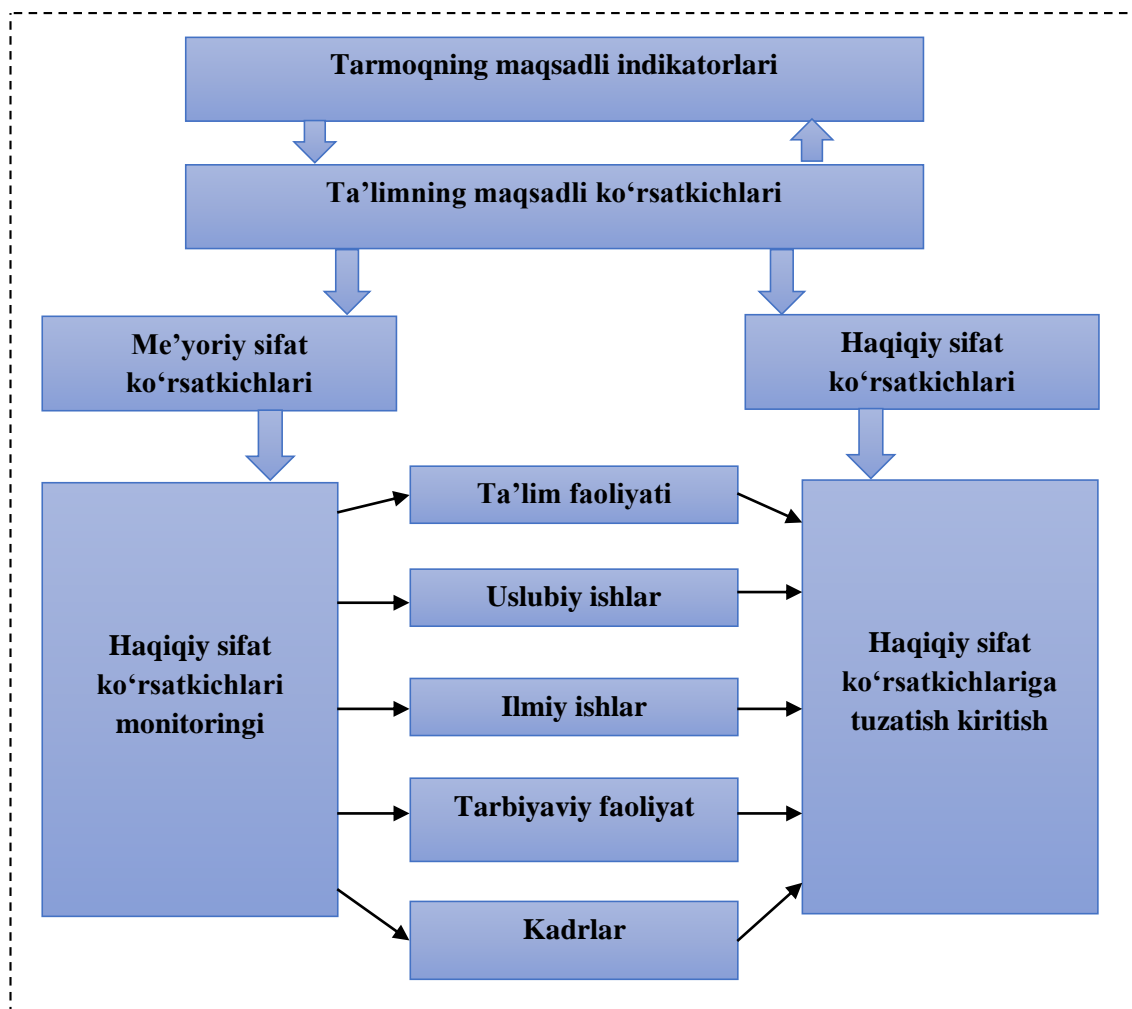
Ta‘lim sifatini monitoring qilish maktab markazi ta‘lim sifatini oshirishga yordam berish uchun mo‘ljallangan.

Maktab sifati monitoringi markazining vazifalari:

- ta‘lim sifati monitoringi bo‘yicha ichki tartib-qoidalarni ishlab chiqish;
- monitoring vositalarini ishlab chiqish;
- axborot yig‘ish texnologiyasini ishlab chiqish;
- o‘quv jarayoni monitoringini tashkil etish;
- o‘quv jarayoni sifati va uning natijalarini statistik tahlil qilish;
- o‘quv jarayonini prognozlash va sozlash.

Ta‘lim sifati monitoringi o‘qituvchi va maktab darajasida ta‘lim sifatini oshirish maqsadlariga to‘liq mos keladigan mezonlar, ko‘rsatkichlar va ko‘rsatkichlar majmuasini o‘z ichiga oladi.

Ta‘lim sifati monitoringi natijalariga ko‘ra o‘quv jarayoniga tuzatishlar kiritiladi. Pedagogik kengash, maktab kengashi, direktor bilan uchrashuvlar, metodik kengash, kichik pedagogik kengashlar, uslubiy birlashmalar, seminarlar, amaliy mashg‘ulotlar, konferensiyalar, davra suhbatlari, ijodiy, muammoli guruhlar orqali, psixologik treninglar, auditoriya soatlari, ilmiy-amaliy konferensiyalar, olimpiadalar, tanlovlar, loyiha va tadqiqot faoliyati orqali, ota-onalar yig‘ilishlari, ochiq eshiklar kuni va o‘qituvchilar bilan ishlashni tashkil etish.

Rasm.1 Ta'lim maktabi faoliyatini baholash ko'rsatkichlarining yakuniy tarmoq tizimlari kontekstida ta'lim sifatining maktab ichidagi monitoringi sxemasi.

Kutilgan natijalar:

- faoliyati maktab o'quvchilarining o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish;
- ta'lim jarayoni ishtirokchilariga psixologik-pedagogik yordam ko'rsatishda psixologik xizmat faoliyatini takomillashtirish;
- o'quvchilarni real ijtimoiy sharoitda o'z rejalarini amalga oshirishga yo'naltirish;
- o'qituvchining pedagogik faoliyatini faollashtirish;
- ta'lim maktabining estetik ko'rinishi;
- ta'lim va kognitiv jarayon sub'ektlarining kompetentsiyasini oshirish;
- ijtimoiy sheriklikni ta'minlash.

Shunday qilib, mazkur o'rta ta'lim sifati monitoringi bo'yicha maktab markazini yaratishning amalga oshirilishi ta'lim sifati monitoringini tashkil etish tizimini takomillashtirishga, o'qituvchining yuqori sifatli ta'lim natijasiga qiziqishini oshirishga va davlat standartini sifatli amalga oshirishga olib keladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, oʻrta taʼlim sifati monitoringi boʻyicha maktab markazini yaratish masalalari koʻrib chiqiladi. Taʼlimning yuqori darajasini taʼminlashning markaziy tendentsiyalari oʻquvchilarning ehtiyojlariga eʼtibor qaratish, ularning oʻqishi va rivojlanishi uchun maqbul shart-sharoitlarni yaratish boʻlib hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. К.К.Сеитназаров, Б.К.Туремуратова. Разница Между Глубоким И Машинным Обучением // Periodica Journal of Modern Philosophy, Social, 2022.
2. К.К.Сеитназаров, Б.К.Туремуратова. Применение технологии искусственного интеллекта в системе дистанционного образования// Новости образования: исследование в XXI веке, 2022.
3. К.К. Сейтнazarov / Informatika fanini oqitishda samarali metodlarni tanlab olish va qarorlar qabul qilish dasturiy taminotini qayta ishlab chiqish / Fizika, matematika va informatika ilmiy-uslubiy jurnal Toshkent. С.88-98.
4. А.Е. Bekturdiev, Z.A. Piyasov. Yuqori sinf oʻquvchilarining bilim sifati matlab dasturiy vositasi asosida qattiy mas mantiqdan foydalanib monitoring qilish // МУҒАЛЛИМ ҲАМ ҲАЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ, ISSN 2181-7138, 5-сан 2024.
5. А.Е. Bekturdiev, К.Ж. Baxitjanova. Temurbeklar maktabi sifati oshirish va boshqarish tizimi modelini takomillashtirish // Fan va jamiyat, ISSN 2010-720X. 2024 № 6/2.
6. А.Е. Bekturdiev, А.А. Abdilamitov, G.J. Jalgasbaeva. Timurbeklar maktabi taʼlim taʼrbiya jarayoni sifati avtomatlashtirishni shakllantirish metodikasi // FIZIKA, MATEMATIKA va INFORMATIKA ILMY-USLUBIY JURNAL, 5/1 2024 Toshkent.

Elektron manbalar

7. <https://advancedscienti.com/index.php/AJEL/article/view/674>
8. https://infourok.ru/proekt__sozdanie_shkolnogo_centra_monitoringa_kachestva_obrazovaniya-163426.htm
9. <https://salientprocess.com/blog/benefits-and-examples-of-automation-in-education/>
10. <https://www.startingpoint.ai/post/school-automation-10-processes-you-can-automate>